

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 120/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Soňou Markovičovou, Kissovou, Námestie SNP 13, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 8P/6/2016 zo 16. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje priznať jej finančné zadostučinenie v sume 3 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka vystupuje ako účastníčka konania okresného súdu o zverenie jej maloletej dcéry do striedavej starostlivosti, ktoré začalo na návrh otca. Okresný súd uznesením č. k. 8P/6/2016-1468 zo 4. januára 2021 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctva a farmácie, z odvetvia psychiatrie. Prví dvaja ustanovení znalci boli neskoršími uzneseniami odvolaní z vykonania znaleckého dokazovania, pretože maloleté deti forenzne nevyšetrujú. Napokon, uznesením z 20. mája 2021 bol ustanovený znalec [REDAKOVANÉ] s miestom výkonu činnosti [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka namietala zaujatosť ustanoveného znalca. Okresný súd však uznesením z 28. júna 2021 jej námietky nevyhodnotil ako dôvodné. Spis na účel vypracovania znaleckého posudku si znalec prevzal 9. septembra 2021.

3. Ustanovený súdny znalec sa 4. októbra 2021 obrátil žiadosťou na otca maloletej i na sťažovateľku. V žiadosti uviedol: „... žiadam Vás preto, aby do 7-10 dní ste sa so mnou

skontaktoval optimálne pomocou mobilu - moje číslo: [REDAKOVANÉ], za účelom dátumu a miesia vyšetrenia. Moja ambulancia : Psychiatrická ambulancia [REDAKOVANÉ] ul. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ].“ Sťažovateľka žiadosť znalca prevzala 25. októbra 2021.

4. Ustanovený znalec na dopyt okresného súdu 20. októbra 2021 podal informáciu, podľa ktorej otec maloletej sa na vyšetrenie dostavil a bol aj vyšetrený, sťažovateľka spolu s maloletou sa vyšetrenia nezúčastnila a k 20. októbru 2021 nebola vyšetrená.

5. Sťažovateľka na žiadosť ustanoveného znalca reagovala listom podaným na prepravu 28. októbra 2021 a adresovaným na [REDAKOVANÉ], ktorým informovala, že sa vzhľadom na svoj zdravotný stav i zdravotný stav maloletej momentálne nemôžu zúčastniť znaleckého dokazovania. Pripojila potvrdenie (týkajúce sa sťažovateľky) od psychiatricky [REDAKOVANÉ] z 8. októbra 2021 a potvrdenie (týkajúce sa maloletej) od psychologičky [REDAKOVANÉ] z 5. októbra 2021. Predmetná zásielka sa sťažovateľke vrátila 2. novembra 2021 z dôvodu, že adresát je neznámy. Preto zásielku s rovnakým obsahom odoslala na prepravu 4. novembra 2021, a to na (inú) adresu psychiatrickej ambulancie uvedenej na obálke zásielky, ktorá jej bola od znalca doručená 25. októbra 2021 ([REDAKOVANÉ]). Aj odtiaľ sa však zásielka vrátila z dôvodu, že adresát je neznámy.

6. Ustanovený znalec doručil 4. novembra 2021 okresnému súdu podanie, v ktorom informoval, že sťažovateľka bola opakovane vyzývaná (naposledy 22. októbra 2021) na dostavenie sa na vyšetrenie, čo však úmyselne a účelovo ignoruje. Upozornil, že po preštudovaní súdneho spisu má podozrenie, že sťažovateľka trpí Münchhausenovým syndrómom by proxy, „ktorý predstavuje zvláštnu formu týrania dieťaťa“. Odporučil preto riešiť sťažovateľkinu vec „vzatím do väzby pre marenie vyšetrovania“. Súdny znalec bol kontaktovaný okresným súdom na účel ozrejmenia, koľkokrát vyzýval sťažovateľku, aby sa dostavila k nemu na vyšetrenie. Súdny znalec uviedol, že doručienky má zo 4. októbra 2021 a 22. októbra 2021, ostatné už nearchivuje.

7. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 11. novembra 2021 podanie, v ktorom informovala o problémoch s doručovaním zásielok znalcovi, zdôraznila, že v uznesení po ustanovení znalca, ktoré je pre ňu záväzné, je uvedená adresa na [REDAKOVANÉ]), a požiadala okresný súd, aby dôkladne preveril, či ustanovený znalec vôbec vykonáva znaleckú činnosť a na akom mieste ju vykonáva.

8. Okresný súd na podanie sťažovateľky reagoval oznámením vyššej súdnej úradníčky z 12. novembra 2021 doručeným sťažovateľke 7. decembra 2021, v ktorom informoval, že pôvodná adresa znalca uvedená v zozname znalcov „bola len premenovaná na [REDAKOVANÉ]“.

9. Napadnutým uznesením zo 16. novembra 2021 okresný súd uložil sťažovateľke poriadkovú pokutu 300 eur. Zdôrazňujúc predmet konania (starostlivosť o maloletú), ako aj relevantné skutkové okolnosti vyhodnotil, že sťažovateľka „nesplnila povinnosť uloženú súdom v uznesení č. k. 8P/6/2016-1468 zo dňa 04.01.2021 (IV. výrok daného rozhodnutia) a spôsobila tak neprimerané prietahy v predmetnom súdnom konaní tým, že sa spolu s mal. dieťaťom nedostavila na vyšetrenie k znalcovi, a to aj napriek jeho opakovaným výzvam na dostavenie sa na vyšetrenie“.

10. Sťažovateľka doručila 13. decembra 2021 okresnému súdu opätovne podanie, ktorým reagovala na oznámenie okresného súdu z 12. novembra 2021 okrem iného aj informáciou, že ulica [REDAKOVANÉ]

Štúra a Kapisztóryho ulica sú v Nových Zámkoch samostatné ulice, a teda nemohlo dôjsť k žiadnemu premenovaniu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

11. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti rekapituluje priebeh konania, ako aj súvisiace skutkové okolnosti. Podľa jej názoru splnila všetky uložené povinnosti, ktoré má na mysli § 102 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku. Problém je na strane ustanoveného znalca, ktorý nepreberá zásielky na adresách vedených oficiálne ako miesto výkonu jeho znaleckej činnosti. V tom sťažovateľka vidí ospravedlnenie okresným súdom tvrdeného nesplnenia jej povinnosti. Ku komunikácii s ustanoveným znalcom taktiež uvádza, že žiadny právny predpis jej neukladá komunikovať prostredníctvom mobilného telefónu so znalcom, ktorý je v danom konaní úradnou osobou.

12. Z listu ustanoveného znalca doručeného okresnému súdu 4. novembra 2021 vyplýva podľa sťažovateľky jeho zrejmá zaujatosť. Poukazuje na skorší znalecký posudok z apríla 2019, z ktorého vyplýva, že nemožno preukázať Münchhausenov syndróm by proxy a že sťažovateľka netrpí žiadnou duševnou chorobou, ktorá by jej neumožňovala vychovávať dieťa.

13. Sťažovateľka poukazuje na vek ustanoveného znalca (86 rokov), z čoho podľa nej vyplýva, že *„jeho vyjadrenia nie sú konzistentné s platnými právnymi predpismi, evidentne svojimi vyjadreniami presahuje kompetencie znalca a rieši právne otázky, na ktorých riešenie nie je oprávnený“*. Jeho vyjadrenia sú vysoko tendenčné a účelové. Tiež si nesplnil svoje povinnosti voči orgánom verejnej správy na úseku znaleckej činnosti (zmeny adres).

14. Sťažovateľka vyjadruje počudovanie nad okolnosťami rozhodovania o jej námietke zaujatosti ustanoveného znalca (bolo rozhodnuté do 6 dní, nerozhodoval zákonný sudca z dôvodu čerpania dovolenky, ale zastupujúci sudca *„neznalý problematiky“*). V tom sťažovateľka vidí *„porušenie ústavou garantovaného práva na nemožnosť nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi“*.

15. Sťažovateľka navrhuje podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu do právoplatného skončenia konania o ústavnej sťažnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Úlohou ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred akýmkoľvek skutkovými a právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

17. Poriadkové opatrenie svojou podstatou umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak títo nemajú záujem

podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali, či dokonca marili (IV. ÚS 233/2020). Rozhodnutia o poriadkovej pokute sú procesnou sankciou, ktorými je možné vynútiť si splnenie uložených procesných povinností. Rozhodnutie súdu o poriadkovom opatrení je teda svojou povahou procesným rozhodnutím s procesnoprávnymi dôsledkami len pre určité štádium konania; nestáva sa samo osebe predmetom konania, a nejde tak o rozhodnutie vo veci samej, ktoré by do práv a povinností strán sporu zasahovalo konečným spôsobom. Zmyslom využitia poriadkového opatrenia je zabezpečenie plynulosti postupu súdu v prebiehajúcom (existujúcom) súdnom konaní, nie jeho rozmnožovanie o ďalšie „konania“, ktoré navyše nemajú pre prejednávajúcu vec žiaden význam (II. ÚS 152/2017).

18. Napriek ich už konštatovanej procesnej povahe sú i rozhodnutia všeobecných súdov o uložení poriadkových pokút predmetom ústavného prieskumu, aj keď v obmedzenej miere. Rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a preto takéto rozhodnutie podlieha súdному prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (I. ÚS 41/2015, IV. ÚS 562/2018). Z uvedeného dôvodu sú na rozhodovanie súdov o uložení pokút primerane kladené požiadavky, ktoré sú vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znamená to predovšetkým to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom arbitrárneho prístupu.

19. Podstatou sťažovateľkinej obrany proti uloženej poriadkovej pokute je argumentácia nekontaktnosťou súdom ustanoveného znalca. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka so znalcom komunikovala výlučne prostredníctvom pošty, a to na adresu vyplývajúcu z uznesenia okresného súdu o ustanovení znalca. Ustanovený znalec však v žiadosti doručenej sťažovateľke 25. októbra 2021 výslovne hodnotil ako optimálnu formu komunikácie mobilným telefónom (uviedol svoj mobilný telefonický kontakt) a súčasne uviedol adresu svojej ambulancie ([REDACTED]).

20. Ustanovený súdny znalec teda hneď pri prvej komunikácii so sťažovateľkou uviedol kontaktné informácie, ktoré sťažovateľke umožňovali praktickým a rýchlym spôsobom dohodnúť si termín vyšetrení alebo informovať znalca o dôvodoch, pre ktoré sa (podľa jej názoru) vyšetreniu spolu s maloletou dcérou aktuálne podrobiť nemôžu. Napriek tomu sťažovateľka opakovane neúspešne zasielala znalcovi svoju reakciu na jeho adresu uvedenú v uznesení o ustanovení znalca a možnosť komunikácie mobilným telefónom nevyužila. Ústavný súd v tejto súvislosti nepovažuje za dôvodnú námietku sťažovateľky, podľa ktorej jej žiadny právny predpis neukladá povinnosť komunikovať prostredníctvom mobilného telefónu so znalcom, ktorý „je v danom konaní úradnou osobou“. Právne predpisy neukladajú sťažovateľke ani povinnosť komunikovať so znalcom prostredníctvom pošty, napriek tomu takto postupovala. Žiaden právny predpis nelimituje komunikáciu so znalcom prostredníctvom mobilného telefónu. Sťažovateľka svojou argumentáciou odvádza pozornosť od skutočnej povinnosti uloženej jej ešte rozhodnutím z januára 2021 o nariadení znaleckého dokazovania a spočívajúcej v ustanovení sa na predvolanie k znalcovi na účel vyšetrenia. Záver okresného súdu o nesplnení povinnosti sťažovateľky ústavný súd pri poznaní faktu, že ustanovený znalec na účel realizácie vyšetrenia sťažovateľku oboznámil s optimálnym spôsobom komunikácie

s ním a poskytol jej na to adekvátne informácie, nemôže vyhodnotiť ako ústavne neudržateľný či ako prejav arbitrárneho prístupu.

21. Pokiaľ ide o sťažovateľkinu argumentáciu zaujatosťou ustanoveného znalca, presahuje procesný rámec prieskumu ústavného súdu daný rozsahom ústavnej sťažnosti, do ktorého sťažovateľka nezahrnula uznesenie okresného súdu z 28. júna 2021 o jej námietke zaujatosti znalca. Ústavný súd však dodáva, že po vykonanom znaleckom dokazovaní sťažovateľka bude mať priestor, aby sa k dôkaznej hodnote znaleckého posudku vyjadrila a aby ju prípadne aj spochybnila. Rovnaký záver platí aj o kritike nekonzistentnosti názorov znalca a o jeho neprípustnom vyjadrovaní sa o právnych otázkach.

22. Napokon, k okolnostiam rozhodovania o námietke zaujatosti vznesenej voči ustanovenému znalcovi, ktoré sa sťažovateľke javia ako podozrivé, ústavný súd uvádza, že ide o sťažnostný dôvod, ktorý opätovne presahuje rozsah ústavnej sťažnosti. Priamo sa totiž týka uznesenia okresného súdu z júna 2021, ktoré sťažovateľka ako zásah do jej práv v petite ústavnej sťažnosti neoznačila. Navyše, ani prípadná dôvodnosť vysloveného podozrenia by nič nezmenila na právoplatnosti, a tým aj záväznosti rozhodnutia, ktorým bola sťažovateľke uložená povinnosť podrobiť sa vyšetrovaniu u ustanoveného znalca, a v dôsledku toho aj na akceptovateľnosti.

23. Za zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 348/2019).

24. Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní neidentifikoval žiadne signály odôvodňujúce úvahu o možnom vyhovení ústavnej sťažnosti po jej prijatí na ďalšie konanie, odmietol ju ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. S prihliadnutím na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí, keďže pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy, len ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2022

Peter Straka
predseda senátu